

Na osnovu člana 33. stav 2. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donio je

ODLUKU
O ZABRANI PRIMJENE NA ŽIVOTINJAMA ODREĐENIH BETA-AGONISTA TE
SUPSTANCI HORMONSKOG I TIREOSTATSKOG DJELOVANJA

Član 1.
(Predmet)

Ovom Odlukom zabranjuje se primjena na životinjama određenih beta-agonista, supstanci hormonalnog i tireostatskog djelovanja, te definiraju uslovi eventualne primjene nekih od njih.

Član 2.
(Definicije)

Za potrebe ove Odluke navedeni pojmovi imaju slijedeće značenje:

- a) *farmske životinje* su domaće životinje - goveda, svinje, ovce, koze, domaći kopitari, živina i kunići te divlje životinje ovih vrsta i divlji preživari koji se uzgajaju na farmi;
- b) *liječenje (terapija)* je primjena odobrenih veterinarsko-medicinskih proizvoda na pojedinim životinjama, nakon veterinarskoga pregleda u svrhu liječenja neplodnosti, uključujući prekid neželjenog graviditeta; kao i upotreba beta-agonista kod krava i kopitara u svrhu smanjenja kontrakcija maternice (tokoliza) za vrijeme poroda, te kod goveda kao pomoć u liječenju bolesti dišnih organa, navikularne bolesti i laminitisa;
- c) *zootehnička primjena u svrhu rasplodavanja životinja je:*
 - 1) primjena odobrenih veterinarsko-medicinskih proizvoda estrogenog, androgenog i gestagenog djelovanja, na pojedinim životinjama u svrhu sinhronizacije estrusa i pripreme životinja davateljica i primateljica embrija, po odobrenju veterinara nakon obavljenog pregleda životinje;
 - 2) primjena odobrenih veterinarsko-medicinskih proizvoda na grupi životinja iz akvakulture, u svrhu promjene spola, a po odobrenju veterinara;
- d) *ilegalna primjena veterinarsko-medicinskih proizvoda* je upotreba neodobrenih preparata odnosno aktivnih supstanci, kao i njihovo korištenje za neodobrene indikacije, vrste i kategorije životinja.

Član 3.
(Zabrana stavljanja na tržište)

Zabranjeno je stavljanje na tržište supstance navedene u Prilogu I ove Odluke koje su namijenjene za primjenu na životinjama čiji su meso i proizvodi namijenjeni za ishranu ljudi, osim u svrhe navedene u članu 6. ove Odluke.

Član 4.
(Zabrana primjene supstanci)

Zabranjeno je:

- a) primjenjivati supstance navedene u Prilogu I i II ove Odluke na farmskim životinjama i životinjama akvakulture;

- b) držanje, osim pod službenom kontrolom, životinja iz tačke a) ovog člana na farmi, stavljanje na tržište ili klanje u svrhu konzumacije onih farmskih životinja koje sadrže supstance iz Priloga I i II ili u kojim je ustanovljeno prisustvo tih supstanci, osim ako se ne pruži dokaz da su predmetne životinje liječene u skladu sa čl. 5., 6. i 7. ove Odluke;
- c) stavljanje na tržište životinja iz akvakulture koje su namijenjene za ljudsku upotrebu a koje su liječene sa supstancama navedenim u Prilogu I i II ove Odluke kao i prerađene proizvode porijeklom od takvih životinja;
- d) stavljanje na tržište mesa životinja navedenih u tački b) ovog člana i prerađivanje takvog mesa.

Član 5.

(Odstupanja u primjeni testosterona, progesterona i njihovih derivata)

- (1) Isključivo u terapijske svrhe, na farmskim životinjama dozvoljena je primjena testosterona, progesterona i njihovih derivata koji se odmah nakon apsorpcije hidrolizom prevode u izvorni spoj.
- (2) Veterinarsko-medicinske proizvode koji sadrže hormone iz stava (1) ovog člana, primjenjuje veterinar uz uslov:
 - a) da ih daje u obliku injekcija ili vaginalnih spužvica pri liječenju disfunkcije jajnika, ali nikada u obliku implantanta;
 - b) da ih primjenjuje samo na označenim životinjama.
- (3) O svakoj primjeni veterinarsko-medicinskih proizvoda koji sadrže hormone iz stava (1) ovog člana, veterinar mora voditi evidenciju o:
 - a) vrsti liječenja;
 - b) upotrijebljenom veterinarsko-medicinskom proizvodu;
 - c) datumu liječenja;
 - d) broju ušne markice liječene životinje.
- (4) Evidencija iz stava (3) ovog člana mora biti dostupna veterinarskom inspektoru, na njegov zahtjev.

Član 6.

(Odstupanja u primjeni alil trenbolona i beta agonista)

- (1) Isključivo u terapijske svrhe dozvoljena je upotreba veterinarsko-medicinskih proizvoda koji sadrže:
 - a) alil trenbolon za peroralnu primjenu, te beta-agoniste za primjenu na kopitarima, u skladu s uputama proizvođača;
 - b) beta-agoniste, u obliku injekcija, koji potiču tokolizu kod krava za vrijeme telenja.
- (2) Lijekove iz stava (1) ovog člana primjenjuje veterinar i o tome mora voditi evidenciju propisanu stavom (3) člana 5. ove Odluke.
- (3) Zabranjeno je primjenjivati u terapijske svrhe beta-agoniste na tovnim životinjama i rasplodnim životinjama na kraju njihovog reproduktivnog života.
- (4) Zabranjeno je primjenjivati 17 β -estradiol i njegove estere u svrhu poticanja rasta u terapijske i zootehničke svrhe, osim terapijske primjene od strane veterinara na životinjama koje se ne koriste za ishranu ljudi.
- (5) Vlasnik odnosno imatelj životinje ne smije držati i primjenjivati veterinarsko-medicinske proizvode koji sadrže supstance iz člana 3. ove Odluke.

Član 7.

(Odstupanja u primjeni supstanci estrogenog, androgenog ili gestagenog djelovanja)

(1) Odobreni veterinarsko-medicinski proizvodi estrogenog (osim 17 β-estradiola i njegovih estera), androgenog ili gestagenog djelovanja mogu se koristiti kod farmskih životinja u zootehničke svrhe a primjenjuje ih veterinar. Životinje na kojima ih primjenjuje moraju biti označene a kod svake primjene veterinar mora voditi evidenciju propisanu stavom (3) člana 5. ove Odluke.

(2) Evidencija iz stava (1) ovog člana, mora biti dostupna veterinarskom inspektor, na njegov zahtjev.

(3) Životinjama iz akvakulture, kao što su mlade ribe, mogu se u prva tri mjeseca života u svrhu promjene spola, davati odobreni veterinarsko-medicinski proizvodi androgenog djelovanja.

(4) Odgovorna lica na mjestima uzgoja životinja iz akvakulture moraju voditi posebnu evidenciju o primjeni veterinarsko-medicinskih proizvoda androgenog djelovanja (ime proizvoda, količina i datum primjene), te istu moraju dati na uvid veterinarskom inspektor, na njegov zahtjev.

(5) Nije dozvoljena primjena veterinarsko-medicinskih proizvoda iz stava (1) ovog člana, u zootehničke svrhe kod životinja u proizvodnji, uključujući i životinje u tovu, te rasplodne životinje na kraju njihovog reproduktivnog života.

Član 8.

(Primjena odobrenih hormona i beta-agonista)

(1) Hormoni i beta-agonisti čija je upotreba dozvoljena u skladu sa čl. 5., 6. i 7. ove Odluke moraju biti odobreni prije stavljanja u promet u skladu sa propisima Bosne i Hercegovine koji reguliraju ovu oblast.

(2) Zabranjeno je stavljanje u promet:

a) hormonskih preparata:

1) koji djeluju kao depo-preparati, osim progesteronskih vaginalnih spužvica;

2) kojima je vrijeme čekanja (karenca) od zadnje primjene duže od 15 dana;

3) kojim nisu u potpunosti poznati svi uslovi i način primjene;

4) za koje ne postoje oprema i reagensi koji se koriste u metodama za otkrivanje rezidua;

b) veterinarsko-medicinskih proizvoda koji sadrže beta-agoniste kojima je vrijeme čekanja (karenca) nakon zadnje primjene, duže od 28 dana.

Član 9.

(Stavljanje na tržište životinja i mesa)

(1) Prije isticanja propisane karence dozvoljena je trgovina s visoko vrijednim konjima, naročito trkaćim, takmičarskim, cirkuskim ili konjima namijenjenim za rasni uzgoj, uključujući registrirane kopitare koji su tretirani s veterinarsko-medicinskim proizvodima koji sadrže alil trenbolon ili beta-agoniste u svrhe propisane u čl. 5. i 6. ove Odluke osiguravajući da su ispunjeni uslovi koji se odnose na njihovu primjenu i da je vrsta i datum liječenja unesena na certifikat ili pasoš koji prati ove životinje.

(2) Zabranjeno je stavljanje u promet mesa i proizvoda koji potiču od životinja na kojima su, u skladu s ovom Odlukom, primjenjivane supstance estrogenog, androgenog, gestagenog i beta-agonističkog djelovanja a koji su namijenjeni za ljudsku upotrebu, osim ako su životinje od kojih meso i proizvodi potiču, liječene odobrenim hormonskim preparatima i beta-agonistima u skladu s članom 8. ove Odluke a prije klanja životinja protekla je propisana karenca.

Član 10.
(Veterinarske kontrole)

(1) Posjedovanje supstanci navedenih u čl. 3. i 4. ove Odluke u momentu uvoza, proizvodnje, skladištenja, prodaje i upotrebe dozvoljeno je samo licima koja su odobrena u skladu s propisima Bosne i Hercegovine koji reguliraju ovu oblast.

(2) Pored veterinarskih pregleda i kontrola koje se vrše u skladu sa posebnim propisima koji uređuju stavljanje lijekova na tržište, obavljaju se i službene provjere bez ranije najave kako je propisano u Odluci o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", broj 1/04) kako bi se utvrdilo:

a) posjedovanje ili prisustvo supstanci ili proizvoda zabranjenih na osnovu čl. 3. i 4. ove Odluke u svrhu primjene na životinjama namijenjenim za tov;

b) ilegalno liječenje životinja;

c) odstupanje u pogledu ispunjavanja perioda karence lijeka kako je propisano u članu 8. ove Odluke;

d) odstupanje u pogledu ispunjavanja ograničenja upotrebe određenih supstanci ili proizvoda kako je propisano u čl. 5., 6. i 7. ove Odluke.

(3) U skladu sa odredbama Odluke o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla vrši se ispitivanje prisustva:

a) supstanci iz stava (1) ovog člana u živim životinjama, vodi za piće životinja i svim mjestima gdje se životinje uzgajaju ili drže;

b) rezidua supstanci iz stava (1) ovog člana u živim životinjama, njihovim ekskrementima, tkivnim tekućinama, tkivima i proizvodima.

(4) Ukoliko se provjerama iz st. (2) i (3) ovog člana otkrije:

a) prisustvo supstanci ili proizvoda čija je upotreba ili posjedovanje zabranjeno ili prisustvo rezidua supstanci čija upotreba spada u ilegalno liječenje, takve supstance ili proizvodi moraju biti zaplijenjeni, a sve životinje koje su liječene ili meso takvih životinja se stavlja pod službeni nadzor i primjenjuju se propisane kazne;

b) ne udovoljavanje uslovima propisanim u stavu (2) tač. b) i c) ovog člana, nadležni organi poduzimaju odgovarajuće mjere konzistentne težini povrede propisa.

Član 11.
(Vođenje propisanih evidencija)

(1) Pravna lica koja kupuju ili proizvode supstance tireostatskog, androgenog i gestagenog djelovanja i beta-agoniste, pravna lica ovlaštena u bilo kojem kapacitetu da stavljaju na tržište ove supstance i pravna lica koja kupuju ili proizvode gotove veterinarsko-medicinske proizvode koji sadrže navedene supstance, moraju voditi hronološku evidenciju o:

a) proizvedenim količinama;

b) količinama stavljenim na tržište i količinama upotrijebljenim za proizvodnju veterinarsko-medicinskih proizvoda;

c) podacima o fizičkim i pravnim licima kojima su takve supstance/proizvodi prodani i onih od kojih su kupljeni.

(2) Evidenciju iz stava (1) ovog člana moraju voditi i sva pravna lica koja obavljaju djelatnost trgovine farmakološko-aktivnim supstancama i proizvodima iz stava (1) ovog člana odnosno trgovine veterinarsko-medicinskim proizvodima koji sadrže supstance iz stava (1) ovog člana.

(3) Evidencija iz stava (1) ovog člana mora biti dostupna veterinarskim inspektorima, na njihov zahtjev, a tamo gdje postoji elektronska evidencija i u obliku ispisa.

Član 12.
(Prilozi)

Sastavni dio ove Odluke su Prilozi I i II i isti se objavljuju zajedno s Odlukom.

Član 13.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-5-02-2-1355-2/10
13. augusta 2010. godine
Sarajevo
Direktor
Doc. dr. **Drago N. Nedić**, s. r.

PRILOG I

LISTA ZABRANJENIH SUPSTANCI

LISTA A: ZABRANJENE SUPSTANCE

- supstance sa tireostatskim djelovanjem;
- stilbeni, derivati stilbena, njihove soli i estri;
- 17 β estradiol i njegovi ester slični derivati.

LISTA B: ZABRANJENE SUPSTANCE S Odstupanjima

- beta- agonisti.

PRILOG II

LISTA PRIVREMENO ZABRANJENIH SUPSTANCI

Supstance koje imaju estrogenu djelovanje (osim 17 β estradiola) i njihovi ester slični derivati, androgeno i gestageno djelovanje.